

แนวปฏิบัติที่ดี ด้านปรียัติ : วิชาที่ 1 สืบสาน ส่งต่อ ต่อยอด

แนวปฏิบัติที่ดี เรื่อง

การจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาการมีทักษะชีวิตที่ดี ผ่านโปรแกรมการพัฒนาเจตคติของนักศึกษา ต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประวัติหน่วยงาน / ส่วนงาน

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่มาและความสำคัญ

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นปัญหาสำคัญต่อสังคมในภาพรวม ในแต่ละปีประเทศไทยมีนักดื่มเพิ่มขึ้น 2.5 แสนคน และมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น นักศึกษา

ผู้จัดประสบการณ์เรียนรู้ได้สำรวจปัญหาของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายพบว่าเจตคติต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สอดคล้องกับการสังเกตการณ์ของผู้จัดพบว่าวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มนักศึกษาบางส่วนที่มีพฤติกรรมการดื่มมีเจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปในทิศทางที่ดี เช่น การผ่อนคลายความเครียด การพบปะสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อน มีเวลาว่างจากการเรียน

ซึ่งเจตคติ (attitude) คือ ภาวะความพร้อมทางจิตใจ เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านความรู้ (cognitive component) 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) และ 3) องค์ประกอบด้านความตั้งใจ (behavior intention component)

จากแนวคิดดังกล่าว จึงสนใจประเด็นการพัฒนาเจตคติของนักศึกษาต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่จะสามารถเปลี่ยนเจตคติของบุคคลที่มีต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้ไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับช่วงวัยและชีวิตของการเป็นนักศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้คณาจารย์ได้นำองค์ความรู้บูรณาการสำหรับพัฒนาทักษะชีวิตที่ดีของนักศึกษาต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. เพื่อสร้างโปรแกรมพัฒนาที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนเจตคติของนักศึกษาต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อน-หลัง การเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาเจตคติต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คณะผู้จัดทำ

1. ว่าที่ร้อยตรีหญิงวาริณี ไสภาจร
2. พระครูธรรมศุต (สุทธิพจน์ สุทธิวโจโน)
3. ดร.นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล
4. นางสาวนฤมล เจริญใจ

แนวทางการดำเนินการตามหลัก PDCA

P = Plan (การวางแผน) ประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อศึกษาปัญหาด้านทักษะชีวิตที่แท้จริงของนักศึกษาในระหว่างการศึกษ พบว่า เจตคติต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลต่อการเรียน และการปรับตัวสำหรับการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยฯ จากนั้นจึงดำเนินการวางแผนสืบค้นข้อมูลเชิงวิชาการ มีการบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านพุทธศาสนา ด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และด้านจิตวิทยาบูรณาการร่วมกัน เพื่อสร้างและออกแบบโปรแกรมฯ ตลอดจนวางแผนตาราง เวลา และกิจกรรมที่ต้องดำเนินการตลอดการดำเนินโปรแกรมในรูปแบบออนไลน์

D = Do (การปฏิบัติตามแผน) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและ เลือกตัวบ่งชี้ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาเจตคติทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ ด้านความรู้เชิงประเมินค่าด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านความพร้อมของการมุ่งกระทำ โดยใช้สารชักจูงให้นักศึกษาเปลี่ยนเจตคติ และสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่องเบญจศีล “ศีล 5” และผลกรรมของการละเมิดศีลข้อ 5 จากนั้นการบูรณาการระหว่างพุทธศาสนา สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และจิตวิทยา ออกแบบโปรแกรมและส่งเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา นัดหมายกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผ่านระบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Microsoft Teams จำนวน 2 ครั้ง เวลาทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง (ครั้งละ 3 ชม.) ดำเนินโปรแกรมพัฒนาเจตคติฯ ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้เชิงประเมินค่า การพัฒนาอารมณ์และความรู้สึก เพื่อเปลี่ยนเจตคติ และ การพัฒนาความพร้อมของการมุ่งกระทำ

C = Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) ตรวจสอบผลของการดำเนินกิจกรรมตลอดของช่วงเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยถามความรู้เชิงประเมินค่า สะท้อนอารมณ์และความรู้สึก และแนวโน้มความพร้อมต่อการมุ่งกระทำ และประชุมอาจารย์เมื่อเกิดอุปสรรคปัญหาระหว่างดำเนินงานฯ

A = Act (ปรับปรุงแก้ไข) การจัดการศึกษาตามแบบ OLE มาประกอบและปรับใช้ในครั้งต่อ ๆ ไป

ผลการดำเนินงาน

นักศึกษามีเจตคติต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปในทิศทางที่เหมาะสมและดีขึ้น มีความรู้เชิงประเมินค่าต่อคุณประโยชน์ของการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีความรู้สึกเห็นด้วยต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนมีแนวโน้มที่พร้อมมุ่งกระทำป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของเจตคติ ระหว่างก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ กับ หลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยใช้สถิติ T - test (Independent Samples) ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 โดยที่ด้านที่ 2 , 3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยภายใน >> อาจารย์ บุคลากร เทคโนโลยี และผู้บริหาร

ปัจจัยภายนอก >> ความก้าวหน้าเทคโนโลยี นโยบายภาครัฐ และอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ขาดระบบการจัดการความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนกระบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะสังคมศาสตร์จัดทำแผนการบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อให้อาจารย์เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดระบบการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ แล้วนำไปกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในแต่ละด้านอย่างชัดเจน

ประโยชน์ต่อการบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ

คณะสังคมศาสตร์ ได้ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของการประกันคุณภาพตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดในเรื่องการจัดการความรู้ และทำให้เกิดชุดกิจกรรมภายใต้โปรแกรมการพัฒนาเจตคติของนักศึกษาต่อการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่สามารถนำไปใช้เปลี่ยนเจตคติของนักศึกษาภายในคณะสังคมศาสตร์

สำหรับคณาจารย์ ทำให้ตื่นตัวต่อการเสนอแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมสำหรับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาในคณะสังคมใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยแห่งพุทธศาสนามากขึ้น